

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

**נוהל עבודה מהבית או מרחוק
במשרד מבקר המדינה ונציב תלונות
הציבור - פיילוט**
אוקטובר 2021

הנוהל נכתב מטעמי נוחות בלשון זכר, אך הוא חל על נשים וגברים כאחד.

נוהל עבודה מהבית או מרחוק במשרד מבקר המדינה

ונציב תלונות הציבור - פיילוט

1. כללי

נוהל זה עוסק בעבודה מהבית או בעבודה מרחוק במשרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור¹, זאת בהתבסס על הכללים והעקרונות המפורטים להלן:

א. בשני העשורים האחרונים גדל בהדרגה שיעור המועסקים המבצעים את עבודתם בלא להגיע פיזית למקום העבודה.

ב. עד כה, מגמה זו באה לידי ביטוי בישראל בייחוד במגזר הפרטי. בשנים האחרונות, מתוך רצון לשפר את פריון העבודה ולגייס לשירות הציבורי עובדים איכותיים, וכן לנוכח ההחמרה בעומס התנועה בכבישים, הוחל לבחון את החלתן של שיטות שונות שיאפשרו גם לעובדי שירות המדינה לעבוד מרחוק, אולם שיטות אלה טרם יושמו באופן נרחב בעיתות שגרה.

ג. עבודה מהבית עקב התפשטות נגיף הקורונה הייתה בבחינת ניסוי טבעי, אשר יכולנו לבחון את תוצאותיו. לנוכח העובדה כי תכלית של עבודה מרחוק בעת שגרה שונה מהותית מהתכלית שהייתה לעבודה מרחוק בתקופת הקורונה, ומכיוון שהעבודה מרחוק בשירות המדינה בעת שגרה הופעלה במתכונת פיילוט, ההנחיות המפורטות במסמך זה יחולו כפיילוט במשך שנה מיום תחולתו, ובמהלך פרק הזמן האמור תיבחן, בין היתר, אפקטיביות העבודה מהבית ומרחוק, אופן ניהול השליטה והבקרה על מתכונת עבודה זו ואופן ההתנהלות האישית.

ד. משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור מייחס חשיבות רבה לאיזון בריא ונאות בין החיים האישיים לבין העבודה. עבודה מהבית או מרחוק עלולה להביא לטשטוש הגבולות בין החיים האישיים לבין העבודה. לכן במסגרת האפשרות לעבודה מהבית, יש להקפיד על הפרדה ברורה בין החיים האישיים לבין העבודה, כפי שתבוא לידי ביטוי בנוהל זה.

¹ נוהל זה עוסק ביום עבודה מלא מהבית או מרחוק ואינו מבטל את הנוהל העוסק באפשרות לעבודה מהבית עד ל- 8 שעות חודשיות - בסיום יום עבודה מלא במשרד או כיום עבודה משולב.

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

2. מטרת הנוהל

מטרת נוהל זה היא להתוות את האופן שבו משרד מבקר המדינה יישם את פיילוט העבודה מהבית או העבודה מרחוק, בהתאם לחזון המשרד ולפעילותו בנושא האיזון בין העבודה ובין החיים האישיים של העובד.

3. הבסיס החוקי והנורמטיבי לנוהל

- א. חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951.
- ב. הנחיית הממונה על השכר מ-18.4.21 בנושא עבודה מרחוק במגזר הציבורי².
- ג. הנחיית נציב שירות המדינה מספר 3.3 - עבודה מהבית או מרחוק בשירות המדינה לתקופת השגרה, מ-20.4.21.

4. הגדרות

- א. **האחראי** - המנכ"ל או הסמנכ"ל לניהול ההון האנושי והמינהל.
- ב. **המנהל** - מנהל אגף או מי מטעמו, מנהל חטיבה כממונה ישיר או מנהל יחידה אחרת.
- ג. **העובד**³ - עובד במשרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, בכלל זה סגנים ומנהלי אגפים.
- ד. **מקום העבודה או הלשכה** - אחת מלשכות המשרד שבהן מועסקים עובדים: לשכת ירושלים, תל אביב או חיפה, או אחת הלשכות האזוריות של נציבות תלונות הציבור.
- ה. **עבודה מהבית** - עבודה המבוצעת במקום מגוריו של העובד.
- ו. **עבודה מרחוק** - עבודה המבוצעת במקום שאינו מקום העבודה של העובד ושלא במסגרת יציאה בתפקיד, לרבות עבודה מהבית.

² משרד האוצר, אגף השכר והסכמי עבודה: **עבודה מרחוק במגזר הציבורי לאור ההקלות בנוגע להגבלות בשל משבר נגיף הקורונה ובראיה לקראת תקופת השגרה** (18.4.21).

³ למעט סטודנטים וכן למעט מתמחים במשפטים אשר על פי הודעת לשכת עורכי הדין אינם רשאים לעבוד מהבית בהתאם להודעת לשכת עורכי הדין מ-1.6.21 בדבר הפסקת התמחות מהבית בגין משבר הקורונה.

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

5. הנחיות הנוהל

א. אישור לעבודה מהבית או מרחוק

- (1) לפי עמדת משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, עבודה מהבית או מרחוק היא פרוגרסיבה ניהולית הנתונה לשיקול דעתו הבלעדי של המנהל ואינה בגדר זכות של העובד. מדיניות המשרד היא לאפשר לעובדים לעבוד יום בשבוע מהבית או מרחוק, וככלל על המנהל לפעול בהתאם למדיניות המשרד ולאשר זאת לעובדים שנמצאו מתאימים לעבודה מהבית כל עוד התנאים בנוהל זה מתקיימים. עם זאת, המנהל רשאי בכל עת לבטל את אישור העבודה מהבית לעובד על פי שיקול דעתו ולפי צורכי המשרד. מנהל האגף יביא ביטול כאמור לידיעת מנהל החטיבה.
- (2) עבודה מהבית תתבצע בתיאום מראש עם המנהל, בהתאם לתוכנית העבודה ובכפוף לתכולת העבודה.
- (3) הפיקוח והבקרה על העבודה מהבית יהיו באחריות המנהל ויתבצעו בהתאם לתכולת העבודה של יום העבודה מהבית אשר תפורט בבקשה (ראו פירוט בסעיף 5ג).
- (4) העבודה מהבית או מרחוק - בהיקף של יום עבודה מלא בשבוע - תאושר בהתמלא תנאים אלה במצטבר:
 - א. העובד יכול לבצע מחוץ למקום עבודתו הקבוע את המשימות המוטלות עליו.
 - ב. התשתית הטכנולוגית וסביבת העבודה הנדרשות לעובד לביצוע משימותיו נגישות לו מחוץ למקום העבודה או הלשכה הקבועים שלו.
 - ג. תפקידו העיקרי של העובד אינו כרוך במתן שירות פרונטלי.
 - ד. תפקידו של העובד מאפשר הגדרת מטלות מסוימות שיבצע בימים שבהם יעבוד מהבית או מרחוק, ואשר יהיה ניתן לפקח על ביצוען (לרבות באמצעות קבלת דיווח מהעובד על ביצוען בימים שבהם עבד מהבית או מרחוק).
 - ה. העובד לא נעדר מעבודתו יומיים או יותר באותו שבוע עבודה מטעמי חופשה, מחלה, מילואים, השתלמות יחידנית, השתתפות בסמינר מטעם "קרן ידע" או מכל סיבה אחרת שאיננה נדרשת במסגרת העבודה.
 - ו. העובד נמצא מתאים לעבודה מהבית או לעבודה מרחוק לנוכח עמידתו בתנאים אלה:
 1. עברו 6 חודשים מתחילת עבודתו במשרד.
 2. העובד אינו נמצא בתקופת הערכה מיוחדת.
 3. מקרים החורגים מהתנאים בסעיפים 1 ו-2 יאושרו על ידי האחראי, בכפוף להמלצת המנהל.
 - ז. העובד חתם על הצהרה מקוונת - "הצהרת עובד/ת להעסקה בעבודה מהבית/מרחוק" (נספח א'). החתימה על הצהרה זו תתבצע באופן חד-פעמי, עם כניסת נהל זה לתוקף.

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

- (5) לא תאושר לעובד עבודה מהבית או מרחוק במקום בו ביצוע תפקידו של העובד מעלה חשש ורגישות מוגברת מבחינת אבטחת מידע - הנחיות בנושא יש לקבל מקצין הביטחון של המשרד (קב"ט) וממנהל החטיבה.
- (6) בכל יום רביעי, עד השעה 14:00, תרכז רכזת לשכת האגף את בקשות העובדים לעבודה מהבית לשבוע הבא ואת תכולת העבודה המשוערת של העובדים. אם במועד האמור עדיין לא ניתן להגדיר תכולת עבודה משוערת כאמור, העובד אחראי למסור למנהל יום לפני יום העבודה מהבית את תכולת העבודה המשוערת שלו לאותו יום עבודה, ובאחריות המנהל לוודא שלעובד אכן יש תכולת עבודה מוגדרת הניתנת לביצוע מהבית או מרחוק ולאשרה.
- (7) בכל יום רביעי, עד השעה 16:00, יגיש מנהל האגף לאישור מנהל החטיבה תוכנית ימי עבודה מהבית ומרחוק של עובדי האגף, של הסגנים ושלו לשבוע הבא, בצירוף תכולת העבודה המשוערת שלהם. שינויים בתכנון יום העבודה מהבית יחייבו אישור מראש של המנהל.
- (8) מקרים חריגים ותוספות לנהל זה טעונים בחינה ואישור של המנכ"ל.

ב. היקף העבודה מהבית או מרחוק

- (1) עובד יוכל לעבוד מהבית או מרחוק אם קיבל אישור לכך, ובלבד שמספר השעות של יום עבודתו לא יעלה על מספר שעות התקן היומי הרגיל שלו והעבודה תתבצע בשעות העבודה הגמישות המקובלות במשרד. במסגרת יום העבודה מהבית או מרחוק העובד אינו רשאי לחרוג ממספר שעות העבודה שנקבע לעיל, אך מוקנית לו גמישות בעניין רצף העבודה. למשל, עובד ששעות התקן היומי שלו הן 8.5 שעות, רשאי לעבוד עד 8.5 שעות עבודה מהבית או מרחוק ביום בלבד, וזאת ברצף או לסירוגין.
- (2) מובהר כי אין באמור בסעיף ב(1) שלעיל כדי לשלול ממנהלו של העובד את האפשרות לזמן את העובד לדיונים או להטיל עליו מטלות אחרות במסגרת שעות העבודה הגמישות המקובלות במשרד, ויהיה על העובד להיות זמין לביצוע עבודתו וכלל המשימות המוטלות עליו במסגרת תפקידו, ככל הנדרש.
- (3) מובהר כי אין באמור בסעיף זה כדי לשלול מהמנהל את האפשרות לחייב את הגעת העובד באופן פיזי למקום העבודה במהלך יום העבודה מהבית או מרחוק אם יש צורך בכך, בהתאם לשיקול דעתו של המנהל.
- (4) אם מספר שעות התקן של העובד ביום מסוים קטן מ-8.5 באישור הגורמים המוסמכים למשל, אם יום העבודה קוצר בגין צום, או במסגרת משרת הורה, לא יחרוג העובד ממספרן האמור של שעות התקן היומי גם ביום העבודה מהבית או מרחוק. למען הסר ספק, "עיוגולי שעון" למיניהם אינם מאושרים ביום עבודה מהבית או מרחוק (לדוגמה, מצבים בהם איחור בכמה דקות מביא לעיוגול תחילת שעת העבודה לשעה מוגדרת מראש).

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

- (5) למען הסר ספק יובהר כי לא ניתן לפצל את ימי העבודה מהבית או מרחוק על פני כמה ימים בשבוע העבודה. יובהר כי יום העבודה מהבית או מרחוק אינו יום קבוע, והוא תלוי בתכולת עבודתו של העובד, בתוכנית העבודה ובאישור המנהל.
- (6) יובהר כי יום העבודה מהבית או מרחוק אינו ניתן לצבירה. כלומר, אם העובד לא עבד מהבית או מרחוק בשבוע מסוים, אין הוא רשאי לעבוד מהבית או מרחוק בהיקף של יותר מיום אחד בשבוע שאחריו.

ג. דיווח על שעות עבודה מהבית או מרחוק

- (1) עובד אשר קיבל אישור לעבוד מהבית או מרחוק ידווח במערכת הנוכחות על שעות עבודתו בפועל מהבית או מרחוק ביום זה באמצעות קוד הדיווח "יום עבודה מהבית/מרחוק".
- (2) במסגרת דיווח זה יציין העובד את השעות שעבד בפועל במסגרת יום העבודה מהבית או מרחוק גם אם לא עבד ברצף, וזאת בהתאם לאמור בסעיף 5ב(1).
- (3) למען הסר ספק מובהר כי לעניין הפסקות בעבודה מהבית או מרחוק יחולו הוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951.
- (4) במסגרת הדיווח על מספר שעות עבודתו ביום העבודה מהבית או מרחוק יידרש העובד, עד סיום היום שלמוחרת יום זה, לפרט בטופס דיווח את המטלות המרכזיות שביצע במהלך יום העבודה מהבית או מרחוק. על העובד לצרף טופס זה לדיווח הנוכחות במערכת הסינריון.
- (5) דיווחי הנוכחות טעונים אישור של המנהל. יובהר בזאת כי אישור המנהל על דוח הנוכחות ישמש גם אישור לפירוט המטלות והמשימות של העובד שעליהן דיווח.
- (6) אם קיבל העובד אישור בדבר מחלה או בדבר היעדרות מוכרת אחרת (כגון חופשה או חל"ת) ביום כלשהו, אין הוא רשאי לדווח על עבודה מהבית או מרחוק ביום זה. האמור לא חל על ביקור אצל רופא במהלך יום העבודה אלא על יום מחלה מלא בלבד.
- (7) יום העבודה השבועי מהבית או מרחוק אינו מזכה את העובד בתשלומי אש"ל ובכללם בהשתתפות בהוצאות על ארוחות, בהוצאות משתנות ובהחזר הוצאות נסיעה למקום העבודה וממנו. יובהר כי אין להשתמש בכרטיס הסליקה לארוחות ואין לדווח על הוצאות אלה ביום עבודה מהבית או מרחוק.
- (8) אם ביום העבודה השבועי מהבית לא השלים העובד את מלוא שעות התקן היומי, הוא יוכל להשלים את החסרים באמצעות כללי הדיווח הרגילים החלים לעניין זה (לדוגמה: באפשרותו להשלים את השעות ביום עבודה אחר, לנצל שעות חופשה על חשבון יתרת ימי החופשה הצבורה, לנצל חופשה על חשבון שעות נוספות שביצע או קיזוז בשכר).
- (9) אין באמור בסעיף זה כדי לשנות את כללי הדיווח הרגילים החלים לגבי היעדרויות מסיבות שונות.

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

ד. תשלום שכר עבור יום העבודה השבועי מהבית

אשר לתשלום שכר העבודה החודשי לעובד שעבד מהבית או מרחוק במהלך החודש בהתאם לאישור שקיבל לעניין זה ולכללים המפורטים בנוהל זה, ייחשבו שעות העבודה מהבית לשעות עבודה לכל דבר ועניין במסגרת התקן היומי והחודשי של העובד.

ה. בקרה, מדידה והערכה של ביצועים

אגף משאבי אנוש יבצע בקרה על העובדים ועל המנהלים, כדי לוודא שהם מיישמים הנחיה זו. הבקרה תתבצע על ידי בחינת המידה שבה הושגו המטרות והיעדים של מדיניות זו במהלך שנת הפיילוט ובסיומה, ובכלל זה ייבחנו אפקטיביות העבודה מהבית ומרחוק, אופן ניהול השליטה והבקרה על עבודה במתכונת האמורה וההתנהלות האישית.

6. אחריות ותחולה

- א. האחריות ליישום נוהל זה חלה על כלל עובדי המשרד.
- ב. הוראות נוהל זה יהיו בתוקף החל ב- 3.10.2021 ולמשך שנה.

7. טבלת השינויים שבוצעו בנוהל

מספר המהדורה	תאריך השינוי	הסעיפים המושפעים מהשינוי	תיאור השינוי והנימוקים לביצועו
1	10.2021	---	אישור הנוהל
2			

חתימת המנכ"ל:

ישי וקנין, מנכ"ל
משרד מבקר המדינה
ונציב תלונות הציבור

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

נספח א

הצהרת עובד/ת להעסקה בעבודה מהבית או מרחוק

פרטי העובד/ת

שם משפחה	שם פרטי	מס' זהות
1. אני מצהיר/ה כי קראתי את נוהל עבודה מהבית או עבודה מרחוק במשרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור - (פיילוט), ואני מאשר/ת את תוכנו ככל הנוגע לחובותי בעבודה מהבית או מרחוק. 2. ברור לי כי עבודה מהבית או מרחוק אינה זכות המוקנית לעובד/ת, וכי מנהל/ת האגף מוסמך/ת לקבוע אם לאשר את העבודה מהבית או מרחוק, אם לא, ולכן האישור לעבודה מהבית או מרחוק יינתן בכפוף לאישורו/ה של מנהל/ת האגף ולעמידה בתנאים שנקבעו בנוהל. 3. ידוע לי כי האישור שניתן לעבודה מהבית או מרחוק אינו אישור קבוע, וכי הנהלת המשרד או מנהל/ת האגף או מי מטעמו/ה יכול/ה לבטל את האישור או לבצע בו שינויים בכל עת, בהתאם לשיקול דעתו/ה. 4. בהצהרתי זו אני מאשר/ת, כי שעות העבודה שעליהן אדווח בקוד הדיווח "יום עבודה מהבית/מרחוק" יהיו בהתאם לביצוע בפועל. 5. אני מתחייב/ת לדווח על תכולת העבודה המשוערת לעבודה מהבית או מרחוק ולדווח על תכולת העבודה שביצעתי בפועל מהבית או מרחוק, בהתאם לנוהל. 6. בהצהרתי זו אני מאשר/ת, כי שעות העבודה אשר ידווחו על ידי כשעות עבודה בסטטוס "יום עבודה מהבית/מרחוק" יהיו בהתאם לביצוע בפועל. 7. ידוע לי כי גם במועד שאושרה לי עבודה מהבית או מרחוק יחולו עליי כל הכללים הנוגעים לנוכחות במקום העבודה ואישור המנהל/ת לשינויים, אם ידרשו. 8. ידוע לי שאי-הצהרת אמת נחשבת עברת משמעת, ואם יתברר כי הדיווח שלי אינו דיווח אמת אהיה צפוי/ה לכל העונשים הכרוכים בכך. אני מצהיר/ה כי קראתי את האמור בהצהרה זו והאמור בה מקובל עליי, ואני מאשר/ת שהבנתי את הסעיפים שפורטו לעיל.		

תאריך _____

חתימת העובד/ת _____

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

טופס דיווח

דיווח העובד/ת על ביצוע עבודה מהבית או מרחוק		
שם העובד/ת:		יום העבודה מהבית או מרחוק ותאריך העבודה:
החטיבה/האגף:		
תכולת העבודה שביצע העובד/ת ביום העבודה מהבית או מרחוק:		
העובד/ת	חתימה	תאריך
שם מנהל/ת האגף	חתימה	תאריך